

ROTARY

Pääomasijoittaminen ja kasvu

Jukka-Pekka Nikula

26.1.2015

MIDINVEST

Esityksen rakenne

- Pääomasijoittamisen käytännöt, muodot ja tavoitteet
- Mitä pääomasijoittaja edellyttää yritykseltä?
- Eri toimijoiden ansaintalogiikka
- Midinvest Management Oy:n toiminta

Pääomasijoittaminen

Pääomasijoittaja sijoittaa listaamattomaan yritykseen omistuksellista riskipääomaa

Pääomasijoittajan ansaintalogiikka on yrityksen arvon nousussa ja toiminnan kustannukset katetaan hallinnointikorvauksilla

Pääomasijoittajat sijoittavat rahaa rahastoista

- Yksityisiksi pääomasijoittajaksi kutsutaan hallinnointiyhtiöitä, jotka sijoittavat institutionaalisten sijoittajien varoja yritystoimintaan ja manageroivat kohteitaan
- Varat sijoitetaan yleensä Ky - muotoisista rahastoista, myös osakeyhtiörahastoja on
- Sijoitukset yrityksiin tehdään osakesijoituksina ja pääomalainoina
- Suurimpia rahastosijoittajia ovat eläkeyhtiöt ja eläkekassat ja Suomen Teollisuussijoitus
- Osuus eläkeyhtiöiden kokonaissijoituksista kuitenkin pieni ,
tyypillisesti 1-3 %

Toimiala on nuori – juuret 1980 - luvulla

- Nuori toimiala, alkanut 1980 - luvun loppupuolella Suomessa, myös kansainvälisesti historia lyhyehkö
- Ensimmäisiä riskirahastoja Suomessa hallinnoi valtion Teollisuusrahasto
- Julkisomisteiset pääomasijoittajat toimivat edelleenkin usein aloittavien yritysten rahoittajina
- Valtion Teollisuussijoitus Oy toimii suoraan ja rahastoihin sijoittajana sekä kanssasijoittajana
- Yksityisiä pääomasijoittajia Suomessa on n. 40 kpl

Pääomasijoittamisen eri muodot

- Seed – alkuvaiheen sijoitus suunnitelmaan ja ideaan
 - Ideoita, suunnitelmia, innovaatioita, riskiä, uutta teknologiaa
 - Julkiset toimijat tarpeen, samoin ns. businessenkelit FIBAN
 - Sijoitukset n. 50–150 000 euroa
 - Sidotaan tiimi työskentelemään oikeasti idean parissa
- Alun kasvuvaiheen sijoittaminen – Venture sijoitus
 - Vähemmistö/enemmistö-sijoituksia kasvuun ja laajentumiseen
 - Osakesijoitukset, pääomalainat n. 300 – 1 000 000 euroa
 - Pääomallainojen vaihto-oikeus osakkeisiin usein ehtona
- Buyout – enemmistö-sijoitukset, velkavipu, johdon vähemmistö-sijoitus
 - Sijoitukset 1. 000 000 >
 - Toiminnassa olevan yrityksen osto esim. MBO – kauppa
 - Pankkien merkittävä rooli korostuu

Tavoite on yrityksen arvon nousu, jotta sijoittajien tuottovaade toteutuu

- Ratkaisevaa on osto/sijoitus ja exit – rahallisen lisäarvon tuottaminen sijoittajille – tuottokerroin sijoitukselle
- Kasvu luo arvonnousua, on oltava kasvusuunnitelma, hyvä kassavirta, kestävä pääomituksen kustannukset ja ostossa syntyneiden lainojen lyhennykset
- Ostettaessa yritystä on nähtävä 5 + 5 vuotta eteenpäin yrityksen tulevaisuuteen – omistuksen on jatkuttava tyylikkäästi myös jatkossa
- Sijoitusaikana ollaan johdon tukena strategisesti, yhteinen intressi on menestyksellä exit, kun yritys voi hyvin, niin asiat luistavat
- Myydyin yrityksen pääomat palautuvat rahastolle, hallinnointiyhtiölle hallinnointipalkkio ja sopimuksen mukainen onnistumiseen perustuva ansainta

Pääomasijoittajan yleisiä sijoituskriteereitä

- Tuote/Palvelu - oma tuote
 - Kilpailukykyinen, uniikki, innovatiivinen, moniulotteinen, fokusoitu, maailmanluokkaa
- Liikeidea ja ansaintalogiikka
 - Skaalautuva, tuote/asiakastasolla monistuva, kansainvälinen, muuntautuva ja lamankestävä
- Markkina
 - Kasvava ja kiinnostava nyt ja etenkin tulevaisuudessa
- Tiimi
 - Kaupallinen, vastuullinen, sitoutunut ja yhteistyökykyinen, kuka on toimitusjohtaja
- Exit eli irtautuminen
 - Selkeä yhteinen päämäärä on arvon nousu ja irtautuminen

Sijoittajien tuotto-odotukset

- Enkeli sijoittajat 30 x sijoitus 3-5 vuodessa
- Kasvurahoitus 10 x sijoitus 7–10 vuodessa
- Buy out 3–5 x sijoitus 5–7 vuodessa

- 10 kpl start up hanketta
 - 5 kpl lopetetaan
 - 2 kpl rahat takaisin
 - 2 kpl 5 kertaa sijoitus
 - 1 kpl 40 kertaa rahat takaisin

Buy out kohteen kriteereitä

- Vankka kassavirta ja tuloskunto
- Selkeä ymmärrettävä liikeidea
- Kasvusuunnitelma ja kasvava markkina
- Mahdollisuus konsolidointiin olemassa
- Kokenut johto ja kyky kasvattaa yritystä
- Johdon yhteistyökykyisyys
- Toimialan sopivuus ja osaaminen

Sijoituksen arvonmäärittäysperusteita

- Arvo on aina ostajan ja myyjän näkemys ja määräytyy lopullisesti kaupan yhteydessä
- Buy out sijoitukset – yleistaso 3–5 x oikea käyttökate/kassavirta
- Start up yritykset – arvio tulevaisuuden kehityksestä, ei perustu muuta kuin olettamukseen

Aloittavalla yrityksellä tulee olla selkeä suunnitelma esitettävänä

- Liiketoimintasuunnitelma – ansaintalogiikka!
 - Kenelle, mitä ja miten ja etenkin ketä tiimissä on mukana
- Rahoitussuunnitelma
 - Kassavirtalaskelma, milloin alkaa tulla enemmän rahaa kuin sitä kuluu
- Kasvusuunnitelma
 - Realistisuus, suhde rahoitussuunnitelmaan, ei suurten lukujen kertoimia, pysytään kartalla
- Pääomitus ja arvomuodostus sijoitukselle
 - Mihin sijoitetaan? Paljonko osuus maksaa?

Pääomasijoittaminen – Kohdeyrityksen arvonnousu

- Irtaantumisvaiheessa yrityksen arvo on aina ostajan ja myyjän yhteinen näkemys
- Arvonmääritys voi olla esim. (3-7) x käyttökate – korolliset velat
- Käyttökate yritetään toki aina kasvattaa, helpompi kasvuyrityksessä
- Korollisen velan määrä vaikuttaa osakepääoman (omistuksen) arvoon
- Suurin muuttuja on käyttökateen kerroin (tyypillisesti 3-7)
 - Riippuu toimialasta ja kasvumahdollisuuksista
 - Riippuu yrityksen kehityssuunnasta ja kasvupotentiaalista
 - Riippuu kasvutarinan uskottavuudesta, ostaja ostaa hyvän tulevaisuuden

Yhteenvetona pääomasijoittajan roolista

- Pääomasijoittaja on kasvua kiihdyttävä omistaja
- Omistus on aina väliaikainen
- Johdon rooli ja osaaminen on oleellista
- Pääomasijoittaja tarjoaa väylän mielenkiintoiseen uuteen yrittäjyyteen
- Pääomasijoittajien yritykset ovat usein menestyneitä ja kasvavia
- Yritys jatkaa toimintaansa muodossa tai toisessa exitinkin jälkeen – menestys lähtee yrityksen sisältä – omistukset voivat vaihdella

Midinvest Management Oy

Midinvest Management Oy

- Yksityinen pääomasijoituksia hallinnoiva yhtiö
 - Keskittynyt pienten ja keskisuurten yritysten omistusjärjestelyihin sekä kasvun rahoitukseen
 - Toiminta käynnistynyt vuonna 2001
 - Partnereiden omistama
- Hallinnoitavat pääomat noin 70 milj. €
- Sijoitettu lähes 90 yhtiöön, nyt 16 kohdeyhtiötä
- Keskimääräinen sijoitusaika 5,3 vuotta, brutto IRR yli 40 % *)

*) Valtakunnalliset rahastot. Brutto IRR vuodesta 1994 lähtien noin 20 %.

AIDON:

AIDOSTI KASVUHALUINEN YRITTÄJÄTIIMI

Teknologiayhtiö Aidonin ainutlaatuiset tuotteet ja palvelut herättivät kiinnostuksemme jo yrityksen start up-vaiheessa. Kun tunsimme Aidonin kokeneen ja kunnianhimoisen yrittäjätiimin, oli helppo lähteä rakentamaan yhdessä kansainvälistä kasvutarinaa. Yritys on kasvattanut liikevaihtonsa nolasta yli 30 miljoonaan viidessä vuodessa.

TIKKA:

LIIKETOIMINNAN UUDISTAMINEN

Kun aloitimme yhteistyön Tikan kanssa, yritys valmisti talvirenkaiden nastoja. Nastatuotanto myytiin neljän vuoden kehittämisen jälkeen globaalille toimijalle. Tikan tuotantolaitoksen peränurkkaan jäi nastojen valmistuksesta ylijäänyttä metallipulveria. Siitä rakennettiin kansainvälinen, kovametallien kierrätykseen erikoistunut yritys, joka myy tuotettaan maailmanmarkkinoille noin 20 milj. eurolla vuodessa.

PISLA:

ONNISTUMINEN SIJOITUSPROSESSIN JOKAISessa VAIHEESSA

Pisla on 1970-luvulta asti toiminut perheyhtiö, jolle olemme tarjonneet kodin vuodesta 2004 lähtien. HavaitSIMME yrityksessä paljon piilevää potentiaalia, jota realisoimaan löysimme verkostostamme ansioituneen yrittäjän. Tiivis ja toimiva yhteistyö yrityksen johdon kanssa on saanut Pislän kasvun ja kansainvälistymisen hyvään vauhtiin. Yritys on uuden kehitysvaiheen alussa ja sen kasvutarina tulee jatkumaan vielä pitkään.

ENERGIAKOLMIO:

TULEVAISUUDEN KASVUA TEKEMÄSSÄ

Energiakolmio on 15 toimintavuotensa aikana noussut merkittäväksi toimijaksi Suomen energiamarkkinoilla. Käväistyään sveitsiläisen pörssiyhtiö Alpiqin omistuksessa Energiakolmion perustajille ja Midinvestille tarjoutui mahdollisuus hankkia yritys takaisin kotimaiseen omistukseen. Mahdollisuus hyödynnettiin empimättä, koska yrityksen menestymismahdollisuudet tulevaisuuden energiamarkkinoilla ovat huimat.

Omistajavaihdoksen myötä kasvuun panostettiin entisiä voimakkaammin ja aloitettiin kansainvälistyminen

SOIKEA SOLUTIONS

Soikean takana ovat kokeneet yrittäjät Atso Vesterinen ja Teemu Tapper (valtakunnallinen vuoden nuori yrittäjä 2010). Soikea on kehittänyt oman palvelupohjaisen verkkokauppa-alustan. Verkkokaupan osuus kuluttajakaupasta kasvaa kovaa vauhtia ja näkymät ovat mielenkiintoiset. Tämänkin yhtiön kasvutarina on vasta aluillaan.

Merkittävät irtaantumiset 2013-2014

2013

Aidon Oy (2004)

=> Alder AB:n rahasto

Tikomet Oy (2003)

=> Sponsor Capital Oy:n rahasto

Produal Oy (2008)

=> Vaaka Partners Oy:n rahasto

2014

Energiakolmio Oy (2012)

=> Vaaka Partners Oy:n rahasto

Paytrail Oyj (2014)

=> NETS AB

Kilosoftware Oy (2002)

=> Cinia Group Oy

Merkittävät salkkuyhtiöt tammikuu 2015

Sijoitusvuosi

1994	Metacase Oy
2004	Pisla Oy
2005	Inka Oy
2007	Polarmatic Oy, Tampere
2008	Flaaming Oy, Lahti
2008	Stafix Oy
2008	C2 SmartLight Oy
2013	Soikea Solutions Oy
2013	Valttori Oy
2014	Keski-Suomen Kotidata Oy
2014	Intelle Innovations Oy, Vantaa
2015	XXX Oy (julkaistaan helmikuussa)

Kiitos

